

Gemeente van Jezus Christus.

Wat ben ik blij dat jullie er zijn. Wat ben ik blij dat ik niet alleen hoeft te bidden, dat ik niet alleen God moet danken. Wat ben ik blij dat de dankbaarheid van de gemeente zichtbaar gemaakt wordt in mensen die zich scharen rondom gelijkenissen aangaande het koninkrijk.

Een gelijkenis heeft een bedoeling. een gelijkenis daarin zit ook vaak een verrassende wending. Ze zijn uit het leven gegrepen. maar er gebeurt altijd iets. waardoor je denkt: He, klopt dat wel, dat kan toch niet?

Soms gebeuren er in die gelijkenissen van Jezus zelfs schokkende dingen. Een priester en een leviet die een beroofde man halfdood langs de weg laat liggen. Welke rechtgeaarde jood vertelt nou zoiets aan de mensen?

Schokkende dingen soms: Een herder die om één verdwaald beest de andere 99 in de wildernis achterlaat. met alle gevaren van dien. Een wel erg onnadenkende herder. Of een koopman. die heel zijn bezit verkoopt voor één parel. Geen koopman krijg je zo gek natuurlijk. Of denk nog eens aan die vader. die zonder één woord van verwijt zijn teruggekeerde zoon inhaalt. terwijl. diezelfde zoon zijn vader de dood had toegewenst. Wie kent er zo'n vader?

Het zijn ongewone dingen. die er dan gebeuren. Zo ook in deze gelijkenis. die vanmiddag klinkt. Woorden van Jezus.

Het gaat over een man. die een wijngaard heeft en die in die wijngaard een jaar of zes terug een vijgeboom heeft laten planten. Een beetje vijgeboom geeft al na drie jaar vruchten. En vijgen zijn in het Midden-Oosten zeer geliefd volksvoedsel, zowel vers als gedroogd.

De eigenaar inspecteert de wijngaard en komt ook bij de boom. In zijn hart hoopt hij vrucht te ontdekken. maar hij ziet er geen. en dat. terwijl hij eigenlijk al drie jaar vijgen had moeten geven. Dan besluit de eigenaar. om de boom door zijn tuinman om te laten hakken. Want zo staat hij toch alleen maar de grond uit te putten.

Tot zover is het verhaal aardig herkenbaar. We hebben zelf wellicht ook van die vruchtbomen. die het soms maar bar slecht doen. of ik moet denken aan die planten in de kamer. die maar niet willen bloeien. Dan heb je zo langzamerhand de neiging om er de kachel maar mee aan te maken. dan zijn ze tenminste nog ergens goed voor. En dan koop ik liever maar andere planten.

Maar dan komt de tuinman aan het woord. En wat hij zegt is op zijn minst vreemd te noemen. O ja. we kennen natuurlijk het antwoord. omdat we de gelijkenis al zovaak hebben gehoord. en daardoor verwonderen we ons al niet zo gauw meer over een bijbelwoord.

Maar laat het maar eens op je inwerken. dat antwoord van de tuinman: Hij zegt: Meneer. laat hem dit jaar nog staan. Ik zal er eerst nog eens omheen graven en er mest bij brengen. Want wie weet draagt hij dan volgend jaar wel vrucht. En, nou ja. als dat dat echt niet lukt. dan moet u hem dan zelf maar omhakken.

Wat is dit, gemeente? Belachelijk, dit antwoord, of brutaal? Misschien wel beide: Belachelijk brutaal. Die boom staat nota bene op een uitgezochte plaats in de wijngaard, terwijl de meeste vijgebomen op slechtere grond staan en toch vruchten voortbrengen. Het is een belachelijk brutaal antwoord, want die eigenaar zit immers al drie jaar op vruchten te wachten. En trouwens het is in die dagen in palestina hoogst ongebruikelijk, dat je mest bij een boom bracht.

Dit verhaal heet doorgaans de gelijkenis van de onvruchtbare vijgeboom, maar het zou beter kunnen heten: De gelijkenis van de opmerkelijk hoopvolle tuinman. Deze tuinman heeft nog hoop en wil nog een laatste kans geven, terwijl een ander allang de bijl zou pakken en er brandhout van maken.

Alhoewel! Er is ook voor die tuinman een grens. Als de boom volgend jaar geen vrucht draagt, dan moet de eigenaar hem zelf maar omhakken. De tuinman geeft toe, dat de boom dan maar opgeruimd moet worden, maar hij zal niet zelf de executie uitvoeren. Dat moet de eigenaar zelf maar doen, dat genadeschot.

De gelijkenis heeft een betekenis en een bedoeling. De eigenaar dat is de Here God. En de wijngaard en de vijgeboom zijn in het oude testament beelden voor het volk Israël.

En toen Jezus deze gelijkenis vertelde had hij natuurlijk zijn volksgenoten op het oog. En ze zullen dat onmiddellijk in de gaten hebben gehad.

Had de profeet Jesaja lang geleden ook niet God en Israël vergeleken met een eigenaar, die een wijngaard had, waarvan hij goede vruchten verwachtte, maar zure vruchten ontving? Goed bestuur had God van Israël verwacht, maar het werd bloedbestuur. Rechtsbetrachting, daarop had God gehoopt in Israël, maar het werd rechtsverkrachting.

En een eeuw later had Jeremia Israël vergeleken met een wijnstok zonder druif, een vijgeboom zonder blad en vijgen. Als Jezus dus begint met te zeggen: Iemand bezat een vijgeboom, die in zijn wijngaard was geplant, dan voelde elke jood wel aan dat het over hem ging.

Maar we vergissen ons als we denken dat daarmee de kous af is. Een gelijkenis is als een schoen die meer dan één mens past. Daarom heeft Lukas deze woorden opgetekend opdat ook niet-joden er iets van zouden leren.

Daarom is het aan ons de vraag, of de schoen van deze gelijkenis ons past, of wij ons misschien herkennen in die onvruchtbare vijgeboom en wat we eigenlijk vinden van die opmerkelijk hoopvolle tuinman.

De gemeente van Christus, geplant in de samenleving van Zwaagwesteinde, en in groter verband in Nederland. Wij leven wees nou eerlijk, op een uitgelezen plaats. Over de kerk in China las ik van de week, waar mensen aan het woord kwamen, die al 25 jaar gevangen hadden gezeten. 25 jaar....

In vergelijking met deze medebroeders en zusters verkeren wij in riante omstandigheden. We kunne in alle vrijheid samenkomen, rondde tafel des Heren, en in alle vrijheid ons geloof belijden. We hebben verwarmde en verlichte gebouwen, we hebben geld en tijd. We kunnen boeken over het geloof lezen zoveel we willen, we hebben bijbelvertalingen naar ieders smaak en gebruik, we hebben schitterende psalmen en gezangen, kinderbijbels kleur-

platen, gespreksavonden, leerhuis, iedere week twee kerkdiensten, en noem zo maar op. Om nog maar te zwijgen van de overvloed aan geestelijke radio en tv programma's. En dan ook nog eens de luxe van een predikant.

Als je dat allemaal vergelijkt met de christenen in bijvoorbeeld China, dan wordt je toch wel even stil. Dan bekruipt je een gevoel van schaamte, zeker als je weer de zoveelste klacht hoort over saaie kerkdiensten, moeilijke liederen en dat men het zo druk heeft met veel belangrijker en leuker dingen dan het geloof. Alsof het onze gunst is dat we hier samenkomen, alsof het de gunst van onszelf is, als wij bidden.

In de gelijkenis gaat het om de vrucht die de eigenaar van zijn boom verwacht. Als dan de eigenaar komt om naar de vrucht van zijn vijgeboom te zoeken hier in De Westerein, wat zal hij dan vinden? Wat zal hij dan vinden in uw en mijn leven? Wat zal hij vinden hier in dit dorp met zes kerken, en met tallozen die nog weer een ander geloof hebben? Wat zal hij aantreffen in onze families, in onze gezinnen, tussen burens? Wat staat die vijgeboom hier te doen, lieve mensen. Staat hij hier alleen maar de grond uit te mergelen soms, of vindt de eigenaar datgene waarop hij gehoopt had?

Dat Jezus die gelijkenis vertelde, dat had een bijzondere aanleiding. Want galileese joden waren kort tevoren bloedig afgeslacht in de tempel in opdracht van Pilatus. En de mensen zitten daarmee en confronteren Jezus hiermee en zeggen: Hoe is dat dan toch mogelijk, hoe kan God een dergelijke gruweldaad toestaan in zijn tempel? Waren die mensen misschien grote zondaren, dat ze zo aan hun eind moesten komen, en wat hebben we dan nog aan ons geloof in God?

Ja, want denkt u wel van die achttien arbeiders die omkwamen bij de bouw van de toren van Siloam, toen die instortte. Dat moeten dan ook wel hele slechte mensen geweest zijn. Het zijn niet vragen die alleen toen werden gesteld. We horen ze ook nu. Waarom gebeurt er zoveel kwaad. Als er een God is, hoe kan het dan dat er een kind sterft? Hebben de ouders dat soms verdiend? Kan Hij dan nu geen wonderen doen? Zijn de mensen in Afrika soms slechter dan wij, en is er daarom zoveel honger?

Met die indringende vraag komen de mensen bij Jezus, toen en nu. En Jezus antwoordt en zegt:

"Mensen jullie dat die galileeërs groter zondaren zijn, omdat dit gebeurd is, beslist niet! Maar als jullie niet veranderen, zullen jullie op dezelfde wijze omkomen. En die achttien arbeiders die bedolven werden door die instortende toren van Siloam, waren die schuldiger dan anderen, beslist niet! Maar als jullie niet tot inkeer komen en veranderen, zullen jullie net zo te gronde gaan."

Dat zegt Jezus en Hij gaat daarmee scherp in tegen de zo vaak gehoorde gedachte, dat God het kwaad brengt over de mensen. De gedachte dat niemand voor zijn tijd gaat. Maar Jezus verklaart niet hoe het dan zit met het kwaad, dat heeft geen verklaring nodig, het kwaad zit in de wereld.

Maar Jezus is het vooral begonnen om de waarschuwing; Als jullie niet veranderen, dan zal jullie hetzelfde lot wachten.

Want gemeente, dit is het grote raadsel waar we hier middenin zitten. De mens kan veel goed doen, maar mensen lenen zich tegelijk voor het kwade. Mensen volharden in hun stugge levens-

wandel, ondanks alles wat er gebeurt. Terwijl we verbijsterd zien hoe mensen ziek worden en sterven, gaan we rustig door met een riskante manier van leven. Terwijl we met de ene vinger naar Noord-Ierland wijzen, blijven we als kerken elkaar met woorden aanvallen en verketteren. Terwijl we onze mond volhebben van de narigheid van anderen, houden we rustig verkeerde praktijken in stand.

Terwijl de dood in ons leven toeslaat, doen wij, alsof wij de eigenaar van het leven zijn. Terwijl de dood toeslaat in ons midden, verdoen wij onze tijd met onbenullige onverkwikkelijkheden. Terwijl we aan de ene kant vragen: Waar is God in deze wereld (dominee jij hebt ervoor geleerd, waar is God in deze wereld.) houden wij aan de andere kant ons hart voor hem gesloten.

Een eigenaar had een vijgeboom in zijn wijngaard. Hij kwam om de vrucht daaraan te zoeken en vond er geen. Er valt een bijzonder licht vandaag op de onvruchtbaarheid van de vijgeboom. Het is nl. vruchteloos als we vragen blijven stellen, terwijl wij niet bereid zijn ons leven te veranderen. En het is helemaal vruchteloos als we ons verschuilen achter moeilijke vragen. Het is vruchteloos, dat we de eigenaar van de wereld vragen waarom er zoveel onrecht is, als wij onrecht in stand houden. Het is vruchteloos te vragen naar de dood van een ander, zonder er zelf rekening mee te houden dat je sterfelijk bent.

Rabbi Bunam heeft eens gezegd: De grote schuld van de mens is niet de zonde die hij begaat (de verzoeking is machtig en de kracht ervan is gering) nee, de grote schuld van de mens is, dat hij zich elk moment kan omkeren en het niet doet!

De grote schuld van mensen is, dat hij zich elk moment kan omkeren en het niet doet.

Vruchtdragen begint daar waar wij de Heer ontvangen in ons leven en waar een mens tot inkeer komt en zijn leven verandert ten goede. Bent u wel eens teruggekeerd van een verkeerde weg? Of zijn mensen dan toch nog vaak te laf.

Ik wordt soms verschrikkelijk pessimistisch, want dan kom ik in situaties waarvan ik denk, dit is zo grondig mis en fout en verkeerd, dat moet maar wachten tot de dag van het oordeel. En als wij dan nog naar de kerk komen, om te horen dat God vooral ook lief voor ons is, dan wordt het evangelie een ondraaglijke last. Dan maken we de eigenaar van de wereld te schande.

En het christendom dan? Wat voor vrucht draagt onze westerse wereld, die voortkwam uit het christendom. Omhakken, denk je dan, brandhout van maken. We zijn bezig de grond totaal uit te mergelen, als moderne christenen. Het is godgeklagd!

En dan is er die tuinman. Hij zegt: Wacht nog een jaar. Geef mij nog eenmaal de kans om de boom tot vruchtdragen te brengen, want ik heb na drie jaar nog steeds de hoop, dat hij zal veranderen. Die hoop heeft hij bij een ieder van ons, dat wij veranderen ten goede.

Hoe het met die boom is afgelopen weten we niet, wel hoe het afliep met die tuinman. Die is eronderdoor gegaan. Dat had hij ervoor over.

Maar hoe het met die boom afliep dat is nog niet bekend, het verhaal is nog niet af, we leven in genadetijd. En soms zie ik hoe de genade van de tuinman mensen verandert, en dan kan ik mij iets voorstellen van de vreugde die er in de hemel is. AMEN